

Ministerstvo kultury České republiky
Maltézské náměstí 1
Praha 1 11811

Ministr kultury
MUDr. Jiří Besser

V Praze dne 25. listopadu 2011

Vážený pane ministře,

Asociace českých kameramanů si Vás dovoluje informovat tímto otevřeným dopisem o odborném názoru českých kameramanů na vznikající proces digitalizace národního filmového fondu. Existují dva odlišné postupy jak digitalizovat film.

První převádí filmový pás prostřednictvím digitalizačních strojů Telecine nebo filmových skenerů v rozlišení HDTV nebo 2K (2048 obrazových bodů na horizontálním řádku obrazového políčka) přímo do datových souborů pro potřeby výroby a distribuce DVD disků, BD disků a pro další způsoby šíření audiovizuálních děl. Tato digitalizace je levná a nevyžaduje používání originálního negativu natočeného filmovou kamerou nebo zabezpečovacích duppozitivů z fondů NFA. Jde ale o metodu, která je dlouhodobě kritizována autory, protože nepřináší kvalitní výsledky a často brutálně mění vzhled filmů. Dochází k autory nechtěným novým verzím filmů, rozlišení HDTV, ani 2K neodpovídá kvalitě původního díla, čímž dochází k výrazným změnám díla, se kterými autoři filmů a jejich dědicové dle §11/odst.2 Autorského zákona nesouhlasí.

Druhá, finančně náročnější metoda digitalizace vychází z použití **Digitálně Restaurovaného Autorizátu (DRA)**, který je výsledkem digitálního převodu kinematografického obrazu z originálního negativu natočeného filmovou kamerou a realizovaného skenerem ve výsledném rozlišení 4K (4096 obrazových bodů na horizontálním řádku obrazového políčka). V tomto procesu dochází k digitálnímu restaurování díla za účasti digitálních restaurátorů a zástupců autorů filmu, kteří celý postup autorizují. K obrazové autorizaci **DRA** se používá referenční filmová kopie, nesoucí autorský vklad kameramana filmu, tedy informace o jasové struktuře, barevnosti a kontrastu filmového obrazu. Autoři filmu s tímto procesem souhlasí, protože zabezpečuje neměnnost vzhledu jejich filmového díla, dílo zůstává tak, jak bylo původně natočeno. Jako vedlejší produkt lze **DRA** využít k jednoduchému digitálnímu přepočtu pro další distribuční formáty (DVD disky, BD disky, DCP4K, HDTV Master, SDTV Master a jiné formáty šíření audiovizuálních děl).

Obě tyto digitalizační metody je potřeba rozlišovat, protože obě používají označení digitalizace, ale jedná se o dva naprosto rozdílné postupy, sloužící ke zcela odlišnému užití výsledného produktu. Aby nedocházelo ke vzniku nežádoucích nových verzí filmových děl digitalizací národního filmového fondu je potřeba metodicky zabezpečit kvalifikovaný vznik standardního Digitálně Restaurovaného Autorizátu **DRA** jako součástí originálu filmu. Originálem filmu tedy je:

Originální filmový Negativ (ON) - natočený filmovou kamerou, nenesoucí výsledný autorský koncept

Referenční Filmová Kopie (RFK) - vyrobená autorem obrazové složky filmu - kameramanem filmu

Digitálně Restaurovaný Autorizát (DRA) - jako výsledek práce digitálního restaurátora a expertního autorizačního týmu.

ON+RFK+DRA = nezměnný originál filmu pro autory a jejich dědice jediný přijatelný.

Asociace českých kameramanů podporuje iniciativu pracovníků Akademie múzických umění v Praze a Národního filmového archivu, kteří společně podali grant Ministerstva kultury České republiky NAKI 2011 (národní kulturní identita) sloužící ke vzniku **metodiky digitalizace a restaurování národního filmového fondu a vzniku certifikačního pracoviště umístěného na Filmové a televizní fakultě AMU v Praze**. Toto certifikační pracoviště by se nacházelo na neutrální půdě mimo Národní filmový archiv a mimo digitalizační pracoviště a firmy, které digitalizaci filmů budou fyzicky provádět. Neexistence metodiky digitalizace je dnes vážnou překážkou pro autory

filmů. Jejím hlavním posláním je zabezpečit kvalitu procesu digitalizace národního fondu tak, aby autoři filmu a jejich dědicové mohli považovat produkt digitalizace za stejné dílo, jako je jeho originál. AMU v Praze, fakulta filmová a televizní dokáže rovněž zavést výuku nové, dnes ještě neexistující profese filmového digitálního restaurátora. Může být otevřen nový obor pro výuku této restaurátorské profese. Filmový digitální restaurátor je odborník s právem rozhodnout, které činnosti, s ohledem na restaurování filmu, bude nutné provést tak, aby se nezměnil vzhled filmu.

Obáváme se, aby nedocházelo ke změnám díla, vzhledu digitalizovaných filmů a tím ke vzniku nových nežádoucích verzí filmu dle §11/odst.2 Autorského zákona. Dnešní praxe je charakteristická nekontrolovanými a neautorizovanými kroky digitalizačních postprodukčních firem, které ovládají trh zakázek výhodnými finančními nabídkami. Dochází k výraznému poškození a degradaci původního filmového díla a k negativním zásahům do autorských práv tvůrců. Odstrašujícím příkladem je DVD oscarového filmu „Ostře sledované vlaky“ režiséra Jiřího Menzela a kameramana Jaromíra Šofra. Oč závažnější poškození pak logicky postihne filmy barevné. Nesmějí vznikat tzv. „nové verze“ filmů, jinak dojde k pozdějším autorskoprávním sporům.

Pozitivním příkladem je proces digitalizace filmu „Marketa Lazarová“, který proběhl dle představ odborné veřejnosti. U tohoto filmu nedošlo ke změně díla. Jedná se o vznik historicky prvního českého digitálně restaurovaného autorizátu 4K (DRA). Chybí však existence metodiky, která by celý proces standardizovala.

Za expertní skupinu AČK

Josef Hanuš

Prezident Asociace českých kameramanů